

## **КУРС «ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА» В ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ З УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ**

*Ткаченко А. В.  
Полтава, Україна*

Серед розмаїття управлінських функцій сучасного керівника не втрачає своєї актуальності необхідність професійного удосконалення персоналу, формування у членів управлінської системи низки важливих для досягнення цілей організації компетентностей. Оптимальне виконання менеджером пов'язаних з цим завдань вимагає від нього системних знань і практичних умінь в педагогічній царині. Усвідомлення важливості подібної підготовки майбутнього керівника зумовили введення до числа освітніх компонентів ОП «Менеджмент (Управління інноваційною діяльністю)» курсу «Педагогічна компетентність менеджера», метою якого є оволодіння студентами теоретичними знаннями щодо педагогічних аспектів діяльності сучасного менеджера, формування у них основ педагогічної компетентності, розвиток умінь організації освітнього процесу в управлінській практиці.

Зміст дисципліни умовно поділений на три модулі. Перший із них – «Педагогічні аспекти і функції управлінської діяльності» – містить такі теми:

**«Педагогічні аспекти управлінської діяльності».** Тут розглядаються сутнісні і історичні аспекти педагогіки менеджменту як нової наукової дисципліни, вивчаються предмет і об'єкт педагогічної науки загалом, значення педагогічних знань в роботі менеджера. Окрема увага приділена педагогічним чинникам адміністративного управління, змісту і функціям педагогічної підсистеми управління. Аналізуються напрями реалізації педагогічної функції менеджменту: самовдосконалення менеджером своєї особистості, організація ефективної педагогічної роботи з персоналом, здійснення взаємодії із зовнішнім середовищем.

Тема **«Педагогічні функції менеджера»** конкретизує зміст системи педагогічних функцій сучасного менеджера інноваційної діяльності, до яких входять: вивчення, виявлення та оцінка компетенцій співробітників; мотивація діяльності персоналу; навчання і виховання співробітників; участь у громадській роботі та вирішенні соціальних питань; самоосвіта. Окремо вивчаються процесуальні аспекти розвитку та побудови професійної кар'єри персоналу, розкриваються складові готовності менеджера щодо цієї роботи. В межах проблематики навчання персоналу обговорюється відповідна стратегія керівника: аналіз ринку освітніх послуг та потреб організації, розробка методичних матеріалів, організація процесу навчання тощо. Комплекс дидактичних умінь менеджера доповнює вказану проблематику. Також піднімається питання організації адаптації та стажування персоналу.

Матеріал другого змістового модуля – «Завдання, структура і категоріальний стрій педагогічної науки в контексті управлінського процесу» – представлений наступними темами:

**«Закони і категорії педагогічної науки».** Тут розповідається про педагогіку та її місце в системі наук про людину. Акцентується увага на елементах структури педагогічної науки, її основних категоріях та їх взаємозв'язку. Всебічно вивчається процес формування і розвитку

особистості, аналізуються його рушійні сили та чинники, роль діяльності і спілкування у цьому процесі. Такі категорії педагогічної науки, як соціалізація, виховання, навчання, освіта, самовиховання і самоосвіта даються в контексті завдань управління організацією. Крім того розглядається педагогічний процес як системне явище, його закономірності і принципи. Закінчується тема вивченням методології і методів педагогічних досліджень.

Зміст теми **«Виховання як управлінська категорія»** зосереджений навколо поняття виховання в сучасній педагогіці, напрямів виховання особистості, завдань, функцій і технологічних принципів виховної діяльності менеджера, системи педагогічних завдань керівника, що реалізуються в процесі виховання (розумовий розвиток, моральне збагачення, комфортізація спілкування). Докладно аналізуються принципи виховання персоналу: стимулювання професійного зростання, розвиток соціального почуття та порушення життєвого оптимізму, захоплення шляхетними ідеалами, актуалізація інтересу до вдосконалення особистісних якостей. Загальні функції виховної роботи подаються у тісному зв'язку з технологічними принципами реалізації виховного впливу керівником, формами і методами управлінського виховання (світоглядна освіта, трудове змагання, участь в управлінні). Розкриваються також специфічні методи виховного впливу.

В темі **«Освіта і навчання як функції менеджменту. Основи управлінської дидактики»** вивчаються поняття і зміст освіти, сутність і специфіка формальної, неформальної і інформальної освіти, поняття і предмет дидактики, особливості процесу навчання, його структура та різні підходи до навчання. Характеризуються основні категорії дидактики: процес навчання, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, організаційні форми навчання. Порівнюються процеси викладання і учіння, аналізується структура, принципи та основні функції процесу навчання (освітня, розвиваюча, виховуюча). Конкретно обговорюються суперечності, рушійні сили та закономірності, форми організації процесу навчання, методи і засоби навчання та активізації пізнавальної діяльності учнів.

Тема **«Зміст і специфіка педагогічної діагностики як інструмента вирішення управлінських завдань»** розкриває поняття, види та інструментарій педагогічної діагностики, сутність та завдання педагогічної кваліметрії в діагностиці освітніх досягнень. Увагу приділено тестам в галузі освіти, наводиться їх класифікація: за цілями, за процедурою створення, за способом формування завдань, за технологією проведення, за формою завдань, за наявністю зворотного зв'язку. Аналізуються специфічні ознаки та функції тестів як інструменту педагогічної діагностики, порівнюються стандартизовані і авторські тести, типи тестових завдань. Поряд з цим обговорюються критерії якості тесту (валідність, надійність, репрезентативність, адаптованість, дискримінативність, контрастність тощо), найпоширеніші недоліки і помилки в розробленні тестових запитань, проблема інтерпретації результатів тестування.

Третій змістовий модуль – **«Педагогічна компетентність менеджера»** – репрезентує три заключних теми курсу:

Тема «Складові педагогічної компетентності менеджера» розглядає педагогічну компетентність сучасного менеджера як інтегративну якість особистості, що впливає на засвоєння педагогічних знань, здатність до їх активного застосування у професійній діяльності, та забезпечує активний вплив на процес розвитку та саморозвитку особистості. Студентам пропонується наступний зміст педагогічної компетентності управлінця: знання педагогічних засад управління, основ загальної, вікової та управлінської педагогіки, основ навчання, освіти та виховання дорослих, організації наставництва та виховної роботи у трудовому колективі, особливостей навчання працівників у системі підготовки та підвищення кваліфікації; вміння розробляти навчальні програми, педагогічно коректно готувати та проводити заняття з персоналом; володіння методами виховної роботи з персоналом, вдосконалення своєї професійно-педагогічної компетентності.

В темі «Педагогічна техніка сучасного керівника» проаналізовано поняття і структуру педагогічної техніки, наводяться думки А. Макаренка щодо її сутності. Педагогічна техніка розглядається як вміння керівника використовувати власний психофізичний апарат як інструмент виховного впливу. У порівнянні дані внутрішній та зовнішній аспекти педагогічної техніки, де внутрішня педагогічна техніка – це створення внутрішнього переживання особистості, психологічне настроювання керівника на майбутню діяльність через вплив на розум, волю і почуття персоналу, а зовнішня техніка управлінського впливу керівника – це втілення внутрішнього переживання особистості в його тілесній природі: міміці, голосі, мовленні, рухах, пластиці. Аналізуються також елементи зовнішності, пантоміміка, постава, хода, міміка, міжособистісний простір як складові зовнішньої техніки.

Заключна тема курсу «**Колектив організації як об'єкт і суб'єкт педагогічного впливу**» розглядає трудовий колектив як соціальне середовище впливу на особистість. Напрями виховання у трудовому колективі, чинники причетності працівника до трудового колективу, педагогічне забезпечення успішної професійної адаптації працівника в трудовому колективі розглядаються з точки зору професійної специфіки менеджера з управління інноваційною діяльністю. Розкривається зміст адаптації як процесу пристосування до формальних та неформальних відносин, що мають місце в трудовому колективі, у його конкретному підрозділі, та обговорюються питання підтримування їх на певному рівні. Предметно подаються педагогічні технології супроводу успішної адаптації працівника, дидактико-виховні вимоги її організації. В темі приділено також увагу проблемі педагогічного управління ефективною командною роботою.

Очікувані результати навчання, на які зорієнтована дисципліна «Педагогічна компетентність менеджера», передбачають наступні вміння: визначати педагогічні аспекти управлінської діяльності та характеризувати педагогічні функції сучасного менеджера; усвідомлювати специфіку, завдання, структуру і категоріальний стрій педагогічної науки в контексті управлінського процесу; усвідомлювати зміст та особливості педагогічної компетентності менеджера; визначати сутність, функції педагогічної техніки

керівника, її місце в управлінському процесі; застосовувати інструментальні аспекти педагогічного впливу в реалізації управлінських завдань тощо.

#### Список використаних джерел:

1. Довгань Л. Є., Покатілова Я. С. Баддінг як інноваційна складова сучасних підходів до удосконалення управління персоналом. *Сучасні підходи до управління підприємством* : зб. наук. праць IV Всеукр. наук.-практ. конф., 11 квіт. 2013 р. / НТУУ "КПІ", Ф-т менедж. та маркетингу, Каф. менедж. К., 2013. Т. 1. С. 55–61.
2. Жданова-Неділько О. Г. Підготовка майбутнього керівника навчального закладу до конструктивної управлінської взаємодії. *Гірська школа українських Карпат*. 2015. № 12. С. 18–24.
3. Крилова А. К. Роль коучингу в управлінні персоналом організації. *Сучасні підходи до управління підприємством* : зб. наук. праць IV Всеукр. наук.-практ. конф., 11 квіт. 2013 р. / НТУУ "КПІ", Ф-т менедж. та маркетингу, Каф. менедж. К., 2013. Т. 2. С. 226–231.

## ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Твердохліб О.В.*

*Харків, Україна*

*Харченко Л.П.*

*Полтава, Україна*

*Журавльова І.М.*

*Харків, Україна*

Для реалізації концепції Нової Української школи [2] необхідно готувати мобільного, прогресивного вчителя який матиме конструктивне професійне мислення, буде здатний до взаємодії та відкритий для змін і навчання впродовж життя. Недарма в народному прислів'ї зазначено «Якщо твої плани розраховані на рік – сій жито, якщо на десятиліття – саджай дерево, якщо на віки – виховуй дітей» [3]. Головна задача педагогічних закладів освіти підготувати майбутніх інноваційних вчителів як головних детермінантів економічного добробуту суспільства.

Таким чином, для розвитку сучасних навичок учнів, таких як критичне мислення, креативність, оригінальність, ініціативність, інноваційність, уміння генерувати ідеї – вчителі нового покоління мають бути із власною траєкторією професійного розвитку, компетентними та мобільними, готовими до продукування наукових ідей та їх реалізації в освітній практиці, перетворення освітнього простору у середовище саморозвитку й самореалізації суб'єктів освітньої діяльності [4]. Отже сучасний вчитель – це тьютор, ментор, фасилітатор, новатор, модератор, коуч. [1]

Наші студенти готові до педагогічних інновацій, використання нових технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних, що дає можливість сприяти формуванню особистості з інноваційним типом мислення. При підготовці до семінарських лабораторних та практичних занять здобувачі вищої освіти застосовують різноманітні платформи для створення оригінальних презентацій. Найчастіше використовують безоплатні версії,